

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Анотація

Що заносить людина до своєї Червоної книги? Забуті почуття, натуру, що йде. Спогади та близьких – близьких, які не назавжди.

У третьому томі з серії «...історії єврейського хлопчика» Гарік Корогодський записує у свою пам'ять найдорожче. П'яне весілля. Спрямований в обличчя пістолет. Перший великий бізнес і перші великі проблеми. Маму, яка знає краще. Ба, яка знає, що знає ще краще. Батьківство для тебе та від тебе. Непохитні дворові правила. Світ, що відкривається. І мільйон, який нарешті є, але, зараза, ненадовго.

Гарік написав історію, схожу на сімейний альбом: коли його гортаєш, можна її пореготати, і посумувати, і згадати. А іноді захочеться затриматися на сторінці, щоб розглянути ближче або навіть висмикнути, і подумати: «Оце я заберу собі. Збережу».

Оформлення книги – метафоричні сні фотохудожника Ярослава Голубчика. Робота над проєктом тривала понад рік. Зйомки проходили у різних куточках країни, включаючи зону ЧАЕС. Кожен кадр – спогад, створений у єдиному екземплярі, який неможливо повторити. Починаючи роботу над ілюстраціями, Ярослав створив потужний артпроєкт, унікальний, він бере за живе.

Гарік Корогодський

ЧЕРВОНА КНИГА ГАРІКА

Із книгою працювали:

продюсерка

Тіна Михайловська

літконсультантки & редакторки

Маша Храпачьова та Саша Блешко

фотограф-ілюстратор

Ярослав Голубчик

літературна редакторка

Олена Дронська

менеджерка проєкту

Саша Турбаєвська

дизайнер

Костя Паламарчук

співрозмовник

Діма Розенфельд aka Розік

співрозмовниця

Женя Пліхіна

автор

Гарік Корогодський

ЧЕРВОНА
КНИГА *i*
ГАРЦКА

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Мамі

18 вересня 2019 року

Я татова дитина.

І любив більше тата.

А мама так, коли дитина
поламалася, забирала мене
на тиждень і лагодила.

Бо татові поламана
іграшка не потрібна.

Іще я біг до мами
з поразками.

Дімці потрібні перемоги,
і я їх йому приносив.

А Мані потрібен сина,
Гарік, можна битий
і з гнилим бочком.

Тато об мене ніколи не турбувався.

А мамі голова сохла,
якщо Гарюня вчасно
не телефонував.

Гарюні її всохла голова
ні до чого, адже він
більше любить тата.

А мама так, що в іномарці запаска,
на якій до шиномонтажу дотягнеш.

І ще, мам.

Ти мені забороняла більше
двох дітей, я ослухався.

Четверта, твоя тетка,
переказує вітання.

*Мама.
18 вересня 1945 року.
Її 17. Вчора була війна.*

Привіт, мам!

18 вересня 2022 року

До нашої розмови я готувався довго,
мамо.

Сьогодні твій день, лови.

Я тебе не розумів.

Тата — так, тебе — ні.

Твої безпідставні страхи,
що я виросту не таким. Твою невіру
в мене, вічні претензії.

Зараз я викликаю тебе на розмову, ма.

Чого б це? Ні, я не подорослішав, я
досі той самий «нещасний шлепер,
який не думає про наслідки».

Я глянув на твої фотки
новими очима.

Ти помилилась, мамо. Гадала,
з війною «поталанило» тільки тобі.

Так, ти «нікому не зичиш такого
щастя». Я пам'ятаю, ма.

Мені на думку не спадало, що ти
чотирирічною пережила голодомор
у Малині.

Й що половина твоєї родини
не пережила. Ні, я знав, знав.

Але на думку не спадало.

Я не розумів, що наприкінці війни
тобі було сімнадцять.

А на початку тринадцять.

На фото ти молода старенька.

Так, ти розквітнеш,
але на те підуть роки.

І того не побачить твій тато,
піхотинець.

Мамо, я зрозумів.

Ти теж мала тата.

Ви мені нічого не розповіли про
Голодомор та війну. Так, уривками
фраз. Тільки сухарі сушили на зиму,
повну комору, та Ба писала листи
своєму чоловікові, Елі, й палила їх.

Ви навчили мене кашруту. Ні,
не релігійному, своєму, сімейному.
Ви жили без бога та мене навчили.

Красти некошерно.

Кров'янку на сніданок у суботу
з пелюстками кислої капусти
та дядькофіминою самогонкою —
кошерно.

Пліткувати некошерно.

Сказати поганій людині,
що вона лайно — саме ото-то.

Ще ви мене навчили,
що жінка божество.

І що рівноправність для слабких.

Коли мені спало тридцять, тато
передав мені нашу родину.
Я нормально керував, не обісрався.
Грошóв тобі давав скільки хочеш.
Я ж не знав, що ти їх збирала
мені «на чорний день». Хоча якби
замислився...

Але я не хотів замислюватися, ма.

Так, і я уволив твою волю. Я єдиний
єврей, хто тягнув трупи своїх батьків
із Ізраїлю до Києва.
Щоб ви лежали вдома, ма.

У нас все збс, мамо.
У нас війна, як у вас.
Ми переможемо, як ви.

Я з'їв кров'янку та їду на Берківці
провідати тебе, мамо.

Так, я пив твою кров усе життя.

Але пробачення не прошу.

Так має бути.

З днюхою тебе, мамо Маріє!

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

Розділ 1. Дід-Цур-Йому-Мороз

Якби нещастя було командним спортом, моя сім'я перемогла б у чемпіонаті світу. Ми пишалися невиліковними хворобами.

Ба відповідала за травмахлебїт (та ясно, тромбофлебіт, от вже взяли моду — стару передражнювати) і саркому, від якої помре, не дотягнувши до дев'яноста років два місяці, плюс фантомні болі, щодня на новому місці, нестерпні. Мама взяла на себе сечовід помалу та нирки глобально. Люся — серце. Татові на ногу впав кабель (некапітально, але котушка два метри в діаметрі й тища тонн вагою), нога часто нила на погоду. Як сказав доктор Кулик^[1], «тепер ти красиво кульгаєш». Так, і вся сім'я в окулярах.

Мама задирала носа від нашого букета, не в кожної нещасної сім'ї така колекція. Є чим похизуватися за спільним столом.

Лише Гарік відставав. Глистів і вегетосудинну дистонію, яка лише звучить грізно, реально ж — слабкість, за хворобу вважати безглуздо. Ганьба сім'ї.

Я ріс нікому не на щастя. Якби я був деталлю, був би пройобушем.

Аж от — справжнє поранення^[2].

Мамі сказали, що хулігани. Вона і сама бачить — поки син день спав у лікарні, зібрала речі та прилетіла з Києва потягом, трохи не збожеволіла в дорозі через хвилювання. Слава богу, нічого серйозного, слава богу. Ці бандити, хай їх на тому світі шляк трафить, тільки шкіру подряпали, органи не зачепили.

— Сино, в них був ніж?! Ми цього так не облишимо!

Мама досвідчена в медицині, життя змусило, по лікарнях покидало, мама знає, що від чого допомагає і як його вживати.

Її інше турбує. Виявляється, в сина є дівчина, яка начебто дитина, але серце материнське не обдуриш, любить ця дитина її сина і плани на нього має, погань така. А ще — квартира хоч і орендована («що ж це діється, такі гроші на вітер!»), але прибрано, їжі наготовлено та руку жіночу видно.

— Мам, де Аня?

Мама розмовляла з лікарями, у Скліфі, лікарні швидкої допомоги, куди мене привезли пораненого, там і зустріла її, Аню. Мама одразу відчула, в мами добрий окомір.

Ніколи єврейська мама не прийме вибір сина! З донькою можливі винятки, а син, наш хлопчик, завжди гідний ліпшої долі.

— Ти хоч запитав, скільки їй років? Чиста дитина, сімнадцять!

— Що ти їй сказала?

Правду сказала мати. Просто там, біля палати, за п'ять хвилин змалювала майбутнє. Аня хотіла ввечері приїхати, але мама їй суворо заборонила. Нехай знає, все це не насправді.

— Не мамкай! Так, я не хочу з нею бути під одним дахом! От поїду, робіть що хочете.

Мама таки поїхала, попри мої вмовляння, кинула сина єдиного, який спливав кров'ю, точно нічого серйозного, інакше б із лікарні не відпустили. Приготувала, що встигла, нашвидкуруч, із холодильника все викинула на смітник, «щоб і дух її не пах». На день примчала, який сенс?

А вранці я зрозумів, що сьогодні Новий рік.

Я сам, друзі із сім'ями, Аня не телефонує, і я їй не буду.

Чуже місто, чужа хата, чужі диван, телевізор і телефон.

Вирішив дати ладу справам. Ні, загалом — для ладу мені бракувало вельми пристойної суми. Якої? Та сказав, пристойної, рахувати лячно.

Перший дзвінок — шефу, Крейді. Навіть якщо скромно брати, я боргую йому близько семи штук. І підставив із парфумами^[3].

Шеф на дивовижу спокійний, здоров'ям цікавиться.

— Біль у грудині буде довго, плавали, знаємо. Добре хоч зараження немає. Могли взагалі покласти, хлопці хвацькі, проти Нового року мають урожай. Гастролери, не місцеві.

— Як вас звати? — мене накрыла хвиля ніжності до цієї людини, практично чужої.

— Називай мене просто дядько. На роботу вийдеш десятого. З Новим роком!

У слухавці забулькотіло, закипіло й пішли гудки. Смішно йому, бачте.

Потелефонував за роз'ясненнями Міші Шпільману — виявляється, не все погано. У сумці, яку забрали бандити, моїх грошей було трохи більше штуки, а могло бути близько шести. Решту я завбачливо залишив удома. Згадав про це в лікарні та покликав Шпільмана до себе. Хірург заткнув мені рота, але Міша почув з-за дверей і увірвався до оглядової. Непритомний я дав чітку інструкцію. Шпільман розповів Рибі, той зрозумів становище і запропонував розділити збиток чесно, на трьох.

Парфуми Міша викупив, усі двісті флаконів, Крейді віддав, той розрахувався до копійчини. Чистий заробіток, за винятком бандитів, — тисяча сімсот рублів на трьох, моя частка лежить у тумбочці біля ліжка.

От чому шеф такий благодушний. Знає, що я скочив на слизьке, але справа не постраждала.

Підбив підсумки, вони невтішні — боргів п'ять тисяч, є термінові. Втім, живемо. Але ж могло бути погано. З десятитисячної глибини ще ніхто не підіймався, там свої правила.

До туалету й назад. Праве око запливло, фіолетовий синець пішов на жовте, колота діра в грудях, під пластиром, у плямах зеленки. Боюся її, зеленку бісову. Ще заборонили митися, поки рана не зарубцюється. Спробував затиснути ніс і посвистіти дірочкою в грудях. Сміятися теж боляче.

Намішав мамин олів'є з майонезом, перетягнув усе до кімнати. Відкоркував шампанське, ввімкнув телевізор. Чогось бракує, не зрозумію.

Ялинка! Та от же вона, ліворуч диктора. У мене на Новий рік завжди ялинка, вперше зустрічаю не вдома.

Одягатися боляче, кожен рух віддає в груди, коле. Але найстрашніше — щойно вколе, постає поряд той бандит, мов живий, і силується глибше сунути в мене ніж.

На вулиці хурделить, аж голова обертом. Чи голова обертом, аж хурделить, — не розбереш. І вітер зустрічний рве. Іду під кутом, волаю «...додолу верби гне високі, горами хвилю підійма». Здається, Шевченко. Боже, про що я думаю? Доплентався до овочевого, знайшов вантажника. Ще не п'яного, але вже теплого, святкового.

— Мені потрібна ялинка.

У нього немає ялинки. Це овочевий. У нього є горілка, якщо треба. Червінець пляшка. І шампанське, стільки ж.

— З іграшками тільки.

У нього немає ні ялинки, ні іграшок. Чи буду я брати горілку? Якщо ні, у нього ще купа справ. За шість годин Новий рік.

— Четвертак.

Що четвертак? Горілка червінець, дві — двадцять. Гуртової знижки нема.

— Отам у залі стоїть ялинка, з іграшками. Праворуч входу. Вона мені потрібна. Плачу двадцять п'ять рублів.

Звуки повільно, гучними ударами крапельниці, проникають у його мозок. Ось вони пішли організмом вниз, до рук. Ось

пальці потерли один одного. Ось тактильні відчуття через нерви побігли назад до мозку.

— Чекай тут.

За три хвилини мій Дід Мороз повернувся, в руках метрова сосна з усім причандаллям — іграшки, вгорі зірка та дерев'яний хрест у кінці стовбура. Взяв четвертак, перевірів його на просвіт крізь засиджену мухами лампу наді входом, поклацав задля надійності на розрив. Справжній. Привітав і полетів.

— Стій!

...Він знав. Тисячу разів пацани казали — саме так палять наших ОБХССники^[4]. Місце хлібне, завжди свіжа копійчина в руках. Попереджали — побачиш окулярика, біжи.

— Допоможіть до дому донести, тут поруч.

Удома мій чарівник — «Жека, мене на районі знають» — скинув черевики, не випустивши ялинки з рук, і протьопавав до кімнати. Сам визначив місце, встановив, помилувався ділом рук своїх. Сподобалося. Я простягнув іще четвертак і попросив решти.

Жека довго копирсався в прорізах штанів, щось намацував, втім рухався далі. Знайшов! На пиці радість, дістав кулак і дивиться на нього безвідривно. Сунув зашкарублу руку мені в обличчя та попросив подути. Гудіні, цур йому.

Подув. Жека розтиснув. Долоня до кінця не розпрямляється, профдеформація, пальці скоцюблені — цікаво, як він пестить своїх жінок. На середині лінії життя, там, де глибока борозна перерізала руку навпіл, завмерла барбариска, смоктальна цукерочка, фантик місцями обдертий, вся в крихтах тютюну. Простягнув мені у вінчику промінців щастя, посміхається.

— Бери.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

— Жеко, дайте хоч десятку!

— З Новим роком! Тобі обов'язково пофортунить!

Він з'їда мене очима та задкує до дверей. Присів проходом за черевиками (як він відчув їх спиною?), схопив до рук — і босоніж за двері. Як і раніше, задкуючи. Акуратно причинив, щоб не голосно. Клацнув замок.

Цікаво, як він поведеться з багатством. Купить своїм жінкам щось? У себе самого шампанське? Понесе в сім'ю? Полтинник до свята — грубезні гроші. Та чи є вона, сім'я?

Згадав іще, зателефонував Нечитайлу, однокласнику, до Києва, мама прохала.

— Роми немає, сім'я Нечитайлів тут більше не живе.

Це як — сім'я більше не живе? Не заведено раптом взяти й поміняти місце проживання. Якби ж то комуналка на розселення, але в Роми була окрема трикімнатна квартира на чотирьох із батьками. Так не можна.

— А ви, перепрошую, хто? І як потрапили до Ромчиної квартири?

— Якщо Роман або його батьки зв'яжуться — я передам, що ви телефонували. Ім'я я записала.

Моє здивування вбив дверний дзвінок. О боже, якого немає, тільки не це. Бандит, прийшов по гроші, дякувати богу, я їх виклав із сумки. Він, хто ж іще.

— Хто там? — рішуче вигукнув я, але з горла вирвалося лиш тихе сичання.

— Хто там? — тепер певніше, але досі не надто голосно.

Дзвінок торохтить і торохтить. Чому я не поставив залізні двері, вже всі поставили, чому? Ці нігтем відчинити можна.

— О-о-одчини-и, то я, Жека!

Зирнув у вічко. Добре, у нас чиста сходова, з лампочками. Жека як він є, ледь на ногах. Руки за спиною, явно щось тримає.

— Сю-ю-юр-приз! — дістає з-за спини пап'ємашевого Діда Мороза, із пластмасовим ціпком і мішком на плечі. — Гроші не нада!

Жека нетвердими порухами ніг скинув взуття, протупав до квартири та встановив Мороза під ялинку.

— Тепер пор-рядок. Він існує! Те точно пофортунить!

А в телевізорі Новосельцев^[5] так само, як зо дві години тому Гарік, проривається крізь заметіль.

Я цокнувся із пляшкою, випив. Взяв зі столу барбариску вартістю четвертак, на ці кошти сім'я може жити тиждень. Ніжно обтрусив тютюнові крихти, помилувався. Останнім зусиллям висмикнув телефон із розетки і поплив.

Снилося мені, ніби Незнайко забирає Аню на Місяць. Втручатися не можна, я ж на лікарняному. Йому намагається перешкодити Рома Нечитайло, але Жека дає тому бакшиш^[6] — смоктальну цукерочку з цілим фантиком, і Рома зникає в тумані.